PRO SANCTÆ THERESIÆ

Sanctimonialium Carmelitarum Inſtitutricis Panegyrico.

M O N I T U M.

Noviſſimis hiſce ſæculis ſuſcitavit Deus Sanctam Thereſiam ad reformandum Carmelitarum Ordinem, qui a primo ſpiritu, & veteri Regularum ſuarum auſteritate deſciverant. Hoc autem magnum opus tanto zelo ſuſceptum, ac tam felici eventu abſolutum, licet ſæculares, & Eccleſiaſticæ Poteſtates, & ſexcenti obices alii, qui ſuperari nequaquam poſſe videbantur, adverſarentur: hoc opus, inquam, in quo Dei Digitus palam viſus eſt, æquiſſimo jure Sanctæ Virgini glorioſam promeruit ſedem inter Inſtitutores Ordinum Regularium ſexus utriuſque.

Adde his præter Fundatricis titulum, qui illi cum aliquot aliis communis eſt, præſtantiam ſpiritus Sanctæ hujus, animum heroicum, ſublimem ſcientiam, ſcripta unctione, ac doctrina prorſus cæleſti manantia, revelationes, & ſingularia beneficia, quibus divinitus cumulata fuit, virtutes, & ſupernaturales gratias, quæ animam locupletare poſſunt, & quibus anima ejus ornata fuit, ac tandem labores illius pro Dei gloria ſuſceptos efficere, ut Eccleſia hodierna die illam veneretur tanquam unum ex præcipuis luminibus ſuis, & ut Concionatores numero carentes hodierna die laudes ejus concelebrent. Sed reor ad hoc ut habeatur Panegyrica Oratio de præclaris dotibus, quæ in Sancta Thereſia enituerunt, de donis, quibus cælitus aucta eſt, & ſingularibus prerogativis, quibus adeo nobilis, & illuſtris effecta eſt, non aliam inquirendam eſſe rerum copiam præter illam, quam ipſa nobis in vitæ ſuæ hiſtoria ſuppeditat, quam Confeſſariorum juſſu conſcripſit, & quænam ſolum admiſcenda eſſe ornamenta narrationi actionum ſuarum, quas ſumma cum modeſtia, neque ſatis unquam admirabili humilitate deſcribit.

P A R A G R A P H U S P R I M U S.

Multiplex Sermonum hujus Argumenti Synopſis.

Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu ſupergreſſa es univerſas. Prov. 33.

I. SAncta virgo, de qua vobis hodierna die verba facturus ſum, opus non habet, ut in laudem ipſius utar illis comparationibus, quas non ſatis prudens devotio, & zelus eliciunt quandoque ex ipſo etiam ore Concionatorum. Abſit, quod inſignem ſanctitate virginem aliarum detrimento audeam extollere; integrum Salvatori, cujus gratia ſanctificatæ ſunt, relinquendum eſt judicium de Sanctitatis earum menſura: mihi vero ſufficit S. Thereſiam nominare, ut ſublimem vobis aſtruam conceptum virtutis, & Evangelicæ perfectionis: ſive illam intuear in hac orationum, & cognitionum elevatione, ad quam Deus illam vocaverat, ſive illam ſpectem novo præpoſitam populo, cujus regimini Deus illam præfecerat, ſive illam conſiderem in illis amoris, & caritatis exceſſibus, quibus anima ejus paſſim rapiebatur; mihi videor illam ſemper aliis eminentem videre. Communes, tritaſque virtutis vias illa deſeruit, ut per recentes, ignotaſque pergeret ad Deum. Satis mihi non eſt hodierna die aliquas actionum ejus tradere cognitiones: ſed fert animus, ſi valeo, aperire vobis mentis, animæque illius penetralia, ac vobis oſtendere, quid cognovit, quid optavit, quid promiſit, videlicet:

1. Sublimes cognitiones illius, quæ mentis ejus magnitudinem detegunt.

2. Heroica illius deſideria, quæ magnitudinem cordis ejuſdem aperiunt.

3. Non communes illius promiſſiones, quæ profundam imprimunt venerationem erga dona, quæ cælitus recepit. Tria hæc proculdubio Argumento meo venerationem conciliabunt. Faxit Dei Spiritus, qui magnos hoſce motus peperit in corde Thereſiæ, ut virtutum ejus narratio non ſterilem in nobis cieat admirationem, ſed ſinceram pariat Sanctitatis ejuſdem imitationem. *Flechier.*

II. *Omnis gloria ejus Filiæ Regis ab intus.* Pſam. 14. Fuſtra S. Thereſiæ vita ſolam oculis noſtris offerret miraculorum, virtutumque congeriem: omniſque harum nitor ſuſpicione nequaquam careret, niſi admirabilis hæc Virgo præcipuum fulgorem ſuum ex interiori parte, *ab intus*, mutuaretur. Tota interioris vitæ perfectio ſita eſt in uſu cordis perfecto, & perfectus hic uſus a tribus rebus proficiſcitur, videlicet ex interiori cordis puritate, ex jugi cordis exercitatione, & ex ea cordis exercitatione, quæ ſemper ad maximam tendit perfectionem. Cor habere debet omnimodam intentionis puritatem, ut Deum unice quærat; debet jugiter in motu & exercitatione verſari, & hæc exercitatio atque motus hic ſemper, quoad fieri poteſt, eſſe debet perfectiſſimus. Hoc pacto corde uſa ſuo eſt Thereſia.

1. Deum quæſivit ſine exceptione, aut diviſione.

2. Deum quæſivit ſine tepore, ac intermiſſione.

3. Ad illum quærendum omnes impendit cogitationes, quantum fieri potuit perfectiſſime. *Ex Panegyricarum Orationum Specimine.*

III. *Obſecro, ut fiat in me duplex Spiritus tuus.* 4. Reg. Sicuti admirabilis S. Thereſia quodammodo ad vetus, novumque pertinet teſtamentum, atque in ſe utriuſque Sanctitatem amplexa eſt, quemadmodum alibi dictum eſt de glorioſo Filii Dei Præcurſore, mirum eſſe non debet, ſi dico ſpiritum quoque illius fuiſſe diviſum: nam quatenus Carmeli, & Eliæ Magni filia, duplicem illius ſpiritum hereditario veluti jure conſecuta eſt, videlicet lumina Prophetæ hujus divinitus illuſtrati, & ardores zeli ejus prorſus igniti; quatenus vero Eccleſiæ Filia, quo nomine ſemet ipſam appellavit, hereditavit ſpiritum crucis, & paſſionum, quem hominum Salvator legavit omnibus filiis ſuis, ſed peculiariter dono dedit Virgini huic, quatenus Sponſæ ſuæ, quæ illum in dotem accepit, & cujus characterem geſtare voluit tanquam rei, qua nulla eidem eſſet antiquior. Ecce quanam in re hodie conſtituere fert animus admirabilis Sanctæ hujus elogium, quod longe omnia excedit elogia: ita ut non ſolum duplicem ſpiritum obtinuerit, quem Eliſeus petebat, ſed triplicem, qui eidem neceſſarius erat ad ea exequenda conſilia, quæ Deus per illam completurus erat, & qui peculiarem ejuſdem characterem conſtituit; quoniam ſimul conjunxit:

1. Pœnitentiæ, & Crucis Spiritum cum vitæ innocentia.

2. Altiſſima contemplationis lumina cum puerili obedientia, ac ſimplicitate, ſinens ſe divino Spiritu duci, qui per directores ſuos illam moderatus eſt.

3. Eliæ zelum cum ſuavitate caritatis, quæ legis antiquæ ſpiritum moderatur, ut univerſum terrarum orbem Jeſu Chriſto lucretur. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

IV. *Certamen forte dedit illi, ut vinceret.* Sap. 1. Sancti magna propter Deum operati ſunt; verum ſi hoc de omnibus generatim affirmari poteſt, hoc potiſſimum tenendum eſt de incomparabili S. Thereſia, cujus conſtantia invicta fuit, & amor erga Deum ſine fine, & menſura. Diu patuit prolixis gravibuſque tentationibus, & diu moleſtis jugibuſque morbis afflictata. Mortales languores, inexcogitabiles ariditates, haud intermiſſæ mortificationes eam diu mortem inter & vitam ancipitem tenuerunt. Sæpius ſe a Deo ſuo credidit derelictam, quin ullo vel cæleſti, vel terreno ſolatio afficeretur. Omnia conſiliis ſuis adverſari, & ad excidium illius conjurare videbantur: tamen Thereſia ſemper firma, conſtans, & fidelis adhæſit Deo ſuo. Viginti & duo tentationum anni fidelitatem ejus concutere, zelumque laxare non valuerunt; & quantumvis graviſſima illi ſuſtinenda fuerint certamina adverſus homines, dæmoneſque, J. C., cujus intentio ſancta & adorabilis eſt, eam illis non implicuit, niſi ut inde glorioſior, atque triumphis auctior evaderet; *Certamen forte dedit illi, ut vinceret.* Victrix in prælio ſuæ humilitatis contra ſublimem ſcientiam ſuam: Victrix in prælio amoris ſui contra ſiccitates, & ariditates ſuas: victrix per virtutem conſtantiæ ſuæ contra impedimenta, quæ obſtiterunt, ne Ordinem ſuum reformaret. Videbitis igitur in hac admirabili Sancta.

1. Humilitatem eo profundiorem, quo lumina illius altiora erant, & nitidiora.

2. Amorem Dei eo ardentiorem, quo magis ariditates ejus illam mortificabant.

3. Animum magis invictum ac ferventem, quo magis inſuperabiles videbantur obices, quos ſuperavit. *Sermo M. S.*

V. *Dominus mortificat, & vivificat: Dominus pauperem facit, & ditat*, 1. Reg. 2. In S. Thereſiæ elogio conſiderare poſſumus divitias gratiæ J. Chriſti cum hac admirabili Virgine. Quia conjunxit.

1. In corde ſuo dulcedines amoris ſui, cum auſteritatibus paſſionum ſuarum: *Dominus mortificat, & vivificat.*

2. In mente ſua maximas elationes gratiæ cum profundæ humilitatis ſuæ ſubmiſſionibus: *Humiliat, & ſublevat.*

3. In virginali corpori ſterilitatem, & paupertatem cum opibus, & fecunditate in ordinis ſui inſtitutione: *Dominus pauperem facit, & ditat.*

VI. *Ego ſum Dominus Deus tuus, fortis, zelotes, & faciens miſericordiam his, qui diligunt me.* Exodi 20. Satis ſignificari non poteſt quanam ſit Dei bonitas, & indulgentia erga animas, quas ad ſe ſtudet pertrahere.

1. Ille primus eſt ad illas amandas; amor præveniens adducit illum.

2. Nullam vult diviſionem in corde, quod ipſi donatur; amor zelotypus illum ſollicitat.

3. Bonis ac favoribus cumulat illos, qui cum ſemel adhæſerint illi, fidem inviolabilem ſervant: hic prodigus amor eſt, qui bona eadem effundit.

Hoc apparuit in S. Thereſia; eaque erit elogii ejuſdem diviſio. *Ex collectione Sermonum.*

VII. Vere affirmare licet S. Thereſiam fuiſſe miraculum ſexus ſui, & eorum, qui ſæculo ſuo ardentiſſime Mundi Salvatorem amaverunt. Namque in hac admirabili Virgine obſervare poſſumus.

1. Quid fecit pro Jeſu Chriſto,

2. Quid paſſa eſt propter amorem illius.

3. Quid dixerit, & ſcripſerit de illo, & propter illum. Hæc tria nobis certiſſima præbebunt teneri amoris ejuſdem erga Salvatorem monumenta. *P. Saint Jure, in tractatu de cognitione, & amore Domini noſtri.*

VIII. *Venite, & videte opera Domini, quæ poſuit prodigia ſuper terram.* Pſalm. 45. Si quis dubitaret, Deum eſſe admirabilem in operibus ſuis, hoc meridiana luce clarius eſt, & natura tota, omneſque univerſorum partes facile hunc errorem poſſunt auferre. Verum ſi Deus unquam in veteri, novoque teſtamento prodigia operatus eſt, pro certo affirmare poſſumus, ab eo unum patratum fuiſſe in perſona admirabilis Virginis illius, cujus elogium facturi ſumus; quod in tribus potiſſimum rebus poſſumus intueri.

1. Ex hac Sancta Virgine fecit prodigium amoris divini, quem illa ad altiſſimum perfectionis gradum provexit, quod liquet ex omnibus vitæ illius partibus.

2. Deus in hac incomparabili Virgine fecit prodigium conſtantiæ, & fortitudinis, quod innoteſcit ex frequentibus ærumnis, & oppoſitionibus, quas ſuperavit iis in Conſiliis, in quibus Deus opera illius uti voluit.

3. Deus in Sancta hac Virgine fecit admirabile ſcientiæ, & cognitionis prodigium, quod facile intelligitur ex incomparabilibus operibus, quæ nobis reliquit. *Vetus auctor.*

IX. *Ordinavit in me Caritatem;* Vel ſecundum aliam verſionem; *Vulnerata caritate ego ſum.* Cantic. 2. In S. Thereſiæ vita narratur cor illius tranſverberatum fuiſſe jaculo ardenti, quem in illam Seraphin contorſit: ubi poſſumus videre, caritatem ut plurimum tria inferre vulnera, quæ Sancta hæc noſtra paſſa eſt.

Primum eſt dolor peccatorum, quæ licet leviſſima, tamen contritionem amantiſſimam pepererunt.

Secundum eſt amor ardens erga Deum ſuum, cujus ardore dicere poſſumus illam fere ſemper inter mortem, & vitam redactam fuiſſe.

Tertio fervor zeli ſui pro ſalute proximi, pro quo paſſa eſt quidquid humanitus ferri poteſt.

X. Affirmari poteſt citra ullam dubitationem, S. Thereſiam præditam fuiſſe adeo excellenti virtute, Sanctitate adeo ſublimi, ut dicere valeamus.

1. Initia illius fuiſſe virtutes eximiæ perfectionis.

2. Progreſſus ejus fuiſſe prodigia, ut liquet ex actionibus illis, quas propter Dei amorem operata eſt.

3. Perfectionem ejus quodammodo fuiſſe participem ſtatus gloriæ, & perfectionis Beatorum, quod cognoſcere eſt ex ſublimitate contemplationum ejus.

XI. *Miſericordias Domini in æternum cantabo.* Pſalm. 88. S. Thereſiæ vita prodigiis ita fecunda eſt, ut in ea facile tria miracula connotare valeamus.

1. In electione, quæ de illa facta fuit a Deo ab æterno, pro Carmeli Reformatione.

2. In electione, quæ de illa facta fuit a Deo ab æterno, ut mundum lumine doctrinæ ſuæ divinæ potius quam humanæ illuſtraret.

3. In electione, quæ de illa facta fuit a Deo, ut oſtenderet hominibus, quem uſque ad ſublimitatis gradum nos poſſit adducere divini amoris ardor, ubi ſemel corda noſtra pervaſit. *P. Novet in Meditationibus.*

P A R A G R A P H U S II.

Fontes, unde hauriri copia poteſt ad has ſermonum ſtructuras exornandas, & Auctores, qui hoc argumentum pertractant.

Scriptores Vitæ S. Thereſiæ.

CUM S. Thereſia per ſe juſſu Confeſſariorum, ac Directorum ſuorum vitam ſuam ſcripſerit, & fuſius omnes actiones ſuas retulerit; quidquid de illius virtutibus, gratiis, ac favoribus, quibus cælitus donata fuit, homines ſciunt; quidquid de incomparabili hac ſancta dici poteſt, & quidquid ad Orationem panegyricam exornandam inſervire poteſt, ex hoc fonte deſumptum eſt.

Hiſtoria generalis Fratrum Excalceatorum eamdem vitam affert.

Inter flores de vitis Sanctorum Ribadeneiræ addita fuit S. Thereſiæ vita cum aliis nonnullis.

Baillet in Vitis Sanctorum, hiſtorice ac diligenter omnes attulit circumſtantias actionum ſuarum, & ad calcem pulcrum addidit ejuſdem elogium.

Aſcetici.

Hermant in hiſtoria de Ordinum Regularium inſtitutione habet compendium vitæ Sanctæ hujus.

P. Croiſet in Aſceticis Exercitationibus in ſingulos anni dies.

P. Haineuve ſub finem meditationum Parte quarta unam habet pro die feſto Sanctæ Thereſiæ.

P. Novet in meditationibus de vita Jeſu in Sanctis ſuis, die 15. Octobris tres habet hujus argumenti.

P. Saint Jure *l. 4. de cognitione, & amore Domini noſtri* S. Thereſiam recenſet in albo eorum, qui ardentiſſime Dei Filium amaverunt; & affert argumenta: narrat etiam quomodo Seraphim cor illius telo ignito tranſverberavit.

Concinatores.

Flechier in Panegyricis,

Biroat Tomo 2. Panegyricorum.

P. Senault ex Oratorio tomo 4. ſermonum.

P. Duneau in Panegyricis præcipuorum Inſtitutorum Ordinum religioſorum.

Auctor Sermonum in omnia argumenta tomo 3. Panegyricorum.

In Collectione ſermonum in Evangelia Quadrageſimæ, & alia plura argumenta, unum invenies hujus argumenti.

In Specimine Panegyricarum Orationum Tomo 2. tria ſunt Sermonum hujus argumenti compendia.

P. Texier Sermonem unum habet de hac Sancta Tomo 2. Panegyricorum.

P A R A G R A P H U S III.

Loci, Exempla, Figuræ Biblicæ huic argumento convenientes.

Loci, qui generatim convenire poſſunt S. Thereſiæ.

OMnis gloria filiæ Regis ab intus. Pſalm. 44.

Confitebor tibi Domine Deus meus, & glorificabo nomen tuum in æternum, quia miſericordia tua magna eſt ſuper me, & eruiſti animam meam ex inferno inferiori. Pſalm. 85.

Miſericordias Domini in æternum cantabo. Plam. 88.

Mulierem fortem quis inveniet? Prov. 32.

Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu ſupergreſſa es univerſas. Ibid.

Sponſabo te mibi in ſempiternum, & ſponſabo te mibi in juſtitia, & judicio, & in miſericordia, & miſerationibus. Oſee 2.

Qui coronat te in miſericordia, & miſerationibus. Pſalmus 102.

Vivo ego, jam non ego, vivit vero in me Chriſtus. Ad Galat. 2.

Deſiderium habens diſſolvi, & eſſe cum Chriſto. Ad Philipp. 1.

Venite, videte opera Domini, quæ poſuit prodigia ſuper terram. Pſalm. 44.

Loci, qui applicari poſſunt paſſionibus, & mortificationibus ejus, & amori Crucis.

Propter te mortificamur tota die, æſtimati ſumus ſicut oves occiſionis. Pſalm. 43.

Hoc ſcientes, quia vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt, ut deſtruatur corpus peccati, & ultra non ſerviamus peccato. Roman. 6.

Qui Chriſti ſunt, carnem ſuam crucifixerunt cum vitiis, & concupiſcentiis ſuis. Ad Galat. 5.

Semper mortificationem Jeſu in corpore noſtro circumferentes, ut & vita Jeſu manifeſtetur in corporibus noſtris. 2. Corinth. c. 4.

Dominus mortificat, & vivificat. 2. Reg. c. 2.

Fidelis ſermo, nam ſi commortui ſumus, & convivemus, ſi ſuſtinebimus, & conregnabimus. 2. Ad Timoth. 2.

Mortui eſtis, & vita veſtra abſcondita eſt cum Chriſto in Deo. Ad Coloſſ. 3.

Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Matth. 11.

Loci ad humilitatem, paupertatem, caritatem ejus ſpectantes.

Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Chriſti. 2. Ad Cor. 11.

Pro me autem nihil gloriabor, niſi in infirmitatibus meis. Ibidem.

Non judicavi me ſcire aliquid inter vos niſi Jeſum Chriſtum, & hunc crucifixum. 1. Cor. 2.

Exempla, & Figuræ ex Scripturis deſumptæ.

S. Thereſia comparata arcæ manna, & Aaronis virgam capienti.

JUcundiſsimæ conſolationes, quibus Deus olim S. Thereſiam cumulavit, & rigores, quibus ejuſdem periculum fecit, eam ſimilem præbent Arcæ veteris teſtamenti, in qua continebatur Manna ſymbolum ſuavitatis, & Virga Aaronis ſymbolum ſeveritatis. Cum in Cruce contrahat J. C. arctam cum ſanctis animabus affinitatem, primum adducit illas in Calvarium, mox traducturus in Thabor. Non ſine acerbiſsimis hiſce conditionibus, in partem accedis, o incomparabilis Thereſia, bonorum, quæ ad dilectum pertinent ſponſum. Gaviſa es plurimis privilegiis in amoris ejuſdem deliciis; plurima etiam in paſsionibus ejus aſſequeris. Sinet ille, te longis ſæviſque morbis afflictari; ſinet te humanis per-

perſecutionibus exerceri, & rabiei dæmonum objici. Ita patietur dilectus tuus, ut plurima, & a natura, & a proximo tuo, & a dæmonibus patiaris. J. C. vera Novi Fœderis Arca in cor tuum ingreſſus, huc ingreſſus eſt cum virga Aaronis, & manna. Hic communis eſt illius apparatus; nulla admittitur Sponſa, quin ſentiat, hunc eſſe Sponſum ſanguinum. Conſolationum tempus accedet; verum prius guſtabis amaritudines ejus, prout te diligit magis. Bibes illius Calicem; immo etiam ſities; agnoſces quippe quam ſuavis ſit, & quantum afferat ſolatium, & gloriam Crucem ferre cum Jeſu Chriſto.

S. Thereſia comparatur Eliæ currum volantem videnti.

Primus orationis gradus a Patribus appellatur *Aſcenſus mentis in Deum*, per quem homo ſuper ſenſus, imaginationem, & rationem ſe attollit, myſteria Dei meditaturus, ac divinas veritates penetraturus. Gradus alter eſt contemplatio, quæ quidem actus eſt elatio, ſimplicior, magiſque perſpicax in viſione Dei, ubi Spiritus minus agit, & ubi Deus multo magis operatur, imprimens ipſe ſuas cognitiones. Hoc poteſt comparari currui Eliæ. Propheta hic raptus fuit in cælum motu prorſus admirabili; ille parum quidem contulit elationi ſuæ: ſinebat ſe rapi ab Angelo molem illam moventi. Ita S. Thereſiæ ſpiritus trahitur in contemplatione. Dicere poſſumus Deum poſuiſſe illam in Eccleſiam ſuam, ut eſſet exemplum ſummæ illius ſanctitatis, ad quam pervenit per orationem, contemplationem, ac donum prophetiæ. Narrat illa de ſe, antequam prorſus divelleretur a Mundo, plurimas vocales preces facere conſueviſſe, quarum effectum percepit; etenim per gradum hunc guſtavit meditationem, & poſtmodum ingreſſa eſt in vias ſublimes contemplationis, extaſum, ſuſpenſionis ſpirituum, immerſa in Deo. Tunc Dei ſpiritus illam trahebat, quemadmodum Eliæ currus Angeli motu rapiebatur. Illa non agebat, ſed omnia recipiebat a Deo, imprimente in anima Sanctæ hujus ſuarum perfectionum imaginem, quemadmodum objectum imprimitur in ſpeculo. Egrediebatur omnino refulgens ex hoc divino commercio, quod cum Domino habuerat, non ſecus ac Moyſes in monte. Stuporem injiciebat Confeſſariis ſuis narratione ſingularum gratiarum, quas illis aperire tenebatur; ſicuti adhuc injicit doctis omnibus in libris, ubi ſuas deſcripſit revelationes.

Comparatio S. Thereſiæ & S. Mariæ Magdalenæ in amore, quo utraque Dei Filium proſecuta eſt.

Nulla unquam Sancta ad adeo ſublimem amoris Dei gradum progreſſa eſt. Nulla unquam Sancta magis admirabiles amoris ſui effectus experta eſt, quam S. Thereſia. Magdalena quidem Salvatorem ſecuta eſt, in primis gratiæ motibus: Thereſia illum & primis, & noviſſimis vitæ ſuæ temporibus illum ſecuta eſt. Illa ſe moveri paſſa eſt quin admodum reſiſteret: Thereſia nunquam ceſſavit, quominus pugnaret, immo etiam cum hoc diſcrimine, quod ſi jugiter pugnavit Thereſia, hoc non accidit uti in Magdalena, contra propriam voluntatem, ſed contra noxias mundi voluptates, quæ illam illicere conabantur. Si in Magdalena fuit perfectum amoris exemplum animabus impuris, & voluptatibus nocentibus deditis; alterum repertum eſt in Thereſia longe perfectius pro animabus Sanctis, & ab omni labe vacuis. Admiremur ergo iſtic triumphum amoris Dei relatum de funeſto vanitatis amore: ibi enim reperiemus omnia veſtigia magnitudinis, atque præſtantiæ ſuæ ſuper corda mortalium. Sicuti Deus ſemper in amando primus eſſe vult, ita zelotes eſt victoriæ relatæ. Sed felix zelotypia, quæ tot ab eo promeretur benedictiones, cum eidem ſumus fideles: *Ego ſum Dominus Deus tuus, fortis, zelotes, & faciens miſericordiam his, qui diligunt me. Recens Auctor.*

Spiritus duplex quem Eliſeus Propheta petiit ab Elia tanquam ſucceſſor illius perfecte convenit Sanctæ Thereſiæ.

Petitio Eliſei Prophetæ apud Magiſtrum ſuum Eliam, qui jamjam abiturus erat, perfecte convenit S. Thereſiæ. Cum enim Elias a diſcipulo ſuo quæſiviſſet, quid a ſe cuperet in pignus amicitiæ antequam dividerentur, non amplius in hac vita collocuturi. Propheta hic alterius Prophetæ diſcipulus, & non ſecus ac ille cæli luminibus illuſtratus, ſapienter æque, ac ſancte petit, ut quandoquidem conſtituebatur ſucceſſor illius, futurum Caput Prophetarum, & Sanctorum, qui Carmelum incolebant, & privandus erat illius perſona, conſilio, & exemplo, ſaltem illi relinqueret ſpiritum ſuum æque illluminatum, atque ardentem, repletum luminibus, & igni, ſpiritum in altiſſima magnalium Dei contemplatione elevatum, & animum zelo gloriæ ipſius ſuccenſum, ut relinqueret Diſcipulum dignum ſe, qui poſſet miniſterium, ac dignitatem illius ſuſtinere, relinquendo eidem duplicem hunc Spiritum: *Obſecro ut fiat in me duplex ſpiritus tuus*. (4. *Reg.* 2.) Thereſia quoque fuit Carmeli filia electa, ut Eliæ magni filia, ad reſtituendum Ordinem, quem ille inſtituit, ad ſequendam viam, quam ille antiquitus filiis ſuis oſtendit, ad hoc ut Sanctus illius Ordo refloreſceret poſt tot annorum intervallum. Hæc illa eſt incomparabilis Thereſia, quæ veterem, novamque legem collegit in Sanctitate vitæ ſuæ, quæ per admirabilem morum integritatem fuit Angelus viſibilis ſuper terram, Seraphin incarnatum, eximium ac viſibile opus gratiæ, amoris divini miraculum, & quæ tandem fuit ſæculi ſui, & non ſui ſolum, ſed totius deinceps temporis miraculum, quibus inſignis hæc Sancta erit tamquam exemplar conſummationis omnium virtutum, quæ præ ceteris nitent.

S. Thereſiæ fructus cum Apoſtolorũ fructibus collati.

Si olim, S. Hieronymo teſte, prodigii loco fuit videre ſolitudines, & deſerta Religioſis frequentia, qui in Cælo potius dilabi videbantur, quam nati in terris; majus adhuc prodigium eſt, quod S. Thereſia urbes, provincias, & regna frequentaverit. Si qui omnium primi fidei radios, & unius Dei cognitionem in remotiſſimas terras invexerunt, meriti ſunt nomen Apoſtolorum, quos titulos, & quæ elogia non meretur admirabilis Thereſia, eo quod illuc Evangelii perfectionem invexit. Si Dei ſpiritu agi opus eſt, ut alios ad vitia relinquenda impellas; quo igne, & ardore opus eſt, ut illis immittas amorem ſanctitatis, & altiſſimæ perfectionis, quæ in Chriſtiana religione ſpectetur? Hoc ego vocare poſſem Apoſtolatum magis ſublimem, & eminentem, quam ſimpliciter Eccleſiæ fideles dare. Quot enim curſus, & itinera Sanctæ huic obeunda fuere, ut id aſſequeretur? Quot perſecutiones illi fuerunt perferendæ? Cum ſuſceptum hoc opus recens eſſet, ac inauditum, plurimos in eo nacta obices eſt, & magnas difficultates. Vidit contra ſe urbes, & provincias inſurgere; quarum Prætores ſua uſi ſunt auctoritate, ut illius everterent conſilia. Magiſtratus terribilia promulgaverunt edicta, ut illam ab incepto deterrerent. Vidit ſe a nobilibus, & plebe in jocum traduci. Sexcentas illa ſibi conciliavit perſecutiones a laicis, & ab Eccleſiaſticis. Arceſſita fuit coram ſacræ Inquiſitionis tribunalibus. Concionatores palam de ſuggeſtu contra illam declamabant, & illam apud auditores ſuos in ſuſpicionem erroris, & vanitatis vocabant. In carcerem conjecta fuit Apoſtolici Nuncii juſſu tanquam rebellis, quæ pacem, & Religionis quietem perturbabat; tamen illa non ceſſit. Gerebat enim ſinu ſuo duos magnos Ordines, duaſque nationes: *Duæ gentes ſunt in utero meo*, (*Geneſ.* 25.) Sed illa non querebatur, ut Rebecca de doloribus partus: *Si ſic mihi futurum erat, quid neceſſe fuit concipere?* De civitate in civitatem, de provincia in provinciam ferebatur jaciens reformationis ſuæ fundamenta, Abulæ, Toleti, Hiſpali, Masburgis, Albæ, Salmanticæ. Denique longa, & moleſta itinera ingreſſa eſt, multa obiit pericula, ſed zelus ſuus fortior fuit, quam omnes terrarum, & inferorum poteſtates, omneſque hos obices ſuperavit.

Applicationes quorumdam locorum Scripturæ huic argumento.

S. Thereſiam pœnitet, quod in mundi vanitatibus fuerit immorata.

R*Ecogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. Iſaiæ* 38. S. Thereſia flevit amariſsime aliquot annos, quos in amore vanitatum ſæculi traduxit. Timor & amor Dei in ima cordis illius parte latebant, ſed divinarum harum virtutum operationes impeditæ erant ſpinis ſæculi, quæ illas jamjam erant ſuffocaturæ. Thereſia e ſopore ſuo experrecta vidit interitum, in quem mundi vanitatibus adducebatur, & nunquam ab eodem oculorum aciem avertit. Semper lacrimis proſecuta eſt momenta, quibus quin te, Domine, diligeret, e contra mundum tibi inimicum dilexerat. Quot auſteritatibus conata eſt illa hos imprudentis adoleſcentiæ errores expiare! Corporis ſui membra facta ſunt arma ad ulciſcendam juſtitiam tuam; & quin ſeſe contineret intra modum ex te præſcriptum, ac de ſe tot ſumeret pœnas, quot delicias perceperat: *Quantum fuit in deliciis, tantum date illi tormentum*; (*Apocal.* 18.) prætergreſsa eſt menſuram, totam vitam ſuam auſteriſſimæ pœnitentiæ devovens. Quid igitur fuiſſet, ſi non ſecus ac Vos, Mundi Matronæ juventutem ſuam impendiſset in excogitandis novis indumentorum formis, atque in proſequendis ſæculi vanitatibus, & inſaniis? Quid ergo feciſſet, ſi uti vos deperiiſset ſpectacula, & mundi ſolatia, facta alienorum affectuum objectum, ac propriis ſeſe affectibus mancipans? Quid ergo feciſset ſi mundum relinquere tunc ſolum cogitaſset, cum mundus illam reliquiſset, & ſi nihil habuiſset quod donaret Deo, niſi cor attritum, & flagitioſæ vitæ reliquias? Quid feciſset, ſi uti vos abuſa fuiſset mente, ac forma ſibi divinitus datis, eaſque implicuiſset ſeducendis animabus, quas pro gloria ſua creaverat Deus?

Agnovit illa errorem ſuum.

Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte. Pſal. 12. Nubes, quibus tegebantur oculi Thereſiæ, quam primum evanuerunt: quidam luminis radii per intervalla immiſſi eidem ſuas infidelitates aperuerunt. Inquietum cor illius, quoniam a centro ſeceſſerat ad priſtinum ſtatum ſuum reclamabat; & confuſus hic ſenſus erat clamor animæ, quæ in mundo voti ſui compos non effecta, te obteſtabatur Domine, ut illam illuminares, *ne unquam obdormiret in morte*. Thereſia voti damnata aperuit oculos lumini, quo divinitus inviſebatur. Agnovit mundum non aliud eſſe, quam procelloſum mare, ubi naufragium commune impendebat; regionem infelicem, ubi corruptio adeo generalis eſt, ut corrumpi, & alios corrumpere mutuum ſit mortalium. Agnovit Thereſia ingenium feliciſsimum ſæpe perverti pravis exemplis, quemadmodum ager uberior ſæpe fortuita grandine vaſtatur. His perſuaſa veritatibus, & his obſtupefacta periculis in corde ſuo prima excitat deſideria; cumque pro te, Deus, vitam non potuerit impendere, decrevit ſaltem dies ſuos in jugi gratiarum actione traducere ob liberationem ſuam, & ſeſe cælum verſus, tanquam polum ſuum convertere, ſimilis ſitienti cervo prope decurſus aquarum cupiebat ſeſe perdere in te a primis annis, vitæ, & pueritiæ ſuæ. Tantum illi erat deſideriorum, quantum amoris tu illi conceſsiſti. Dedignata quidquid terrenum eſt, ſeſe attollebat in cælum, propter quod ſe natam eſſe ſentiebat; & ſicuti ratio repente in illa ad maturitatem pervenit, vita inſignis Sanctæ hujus in jugibus deſideriis conſumpta eſt. Hic preces illius nullam habebant finem: nam

juxta

juxta S. Auguſtini doctrinam cor erat per deſideria. Non oratur, cum non amatur, & cum cælum non deſideratur. Fruſtra, Sanctus hic Pater ait, labiis ſtrepitum emittimus, fruſtra voces noſtras cum fidelium vocibus conjungimus, ſi cor inflammatum non eſt: *Multi ſonant ore, & tacent corde*. Da nobis Domine gratiam amandi te, & unum te deſiderandi. Oſtende nobis Domine cæleſtia bona viventem in nobis excitans fidem, quæ in nobis hanc cæleſtium bonorum famem, ſitimque pariat.

Deſcriptio ſanditatũ S. Thereſiæ.

Quæſivi per noctem, quem diligit anima mea. Cant. 3. In crudelibus incertitudinibus, in quibus verſatur anima, utrum Deo ſuo placeat nec ne, ubi ariditas pervaſit cor illius, quærit dilectum ſuum in tenebris & ſæpe etiam non invenit. S. Thereſia hanc perpeſſa eſt incertitudinem. Num Domine, amiſi te? inquiebat: non ultra te inveniam? Num te alias ſentiebam, quin te poſſiderem? Numquid hodie te poſſidebo, quin ſentiam? Undenam hæc ſubſidii, & protectionis tuæ tergiverſatio? Numquid tu mihi te abſcondis? An ego me tibi? Amare Deum, incertum eſſe utrum illi placeas! Sublimes animæ, quas deducit Deus per vias timoris, ac diffidentiæ, ut vos a ſuperbia tueatur, & ab omni amore proprio emundet, intelligitis, quid dicam? Dicere ſufficiat pleriſque eorum qui adſunt in concione; hanc acerbiſſimam eſſe Sanctarum animarum pœnitentiam. Verum ne putetis, ideo admirabilis Thereſiæ fervorem deferbuiſſe. Timor ne diſpliceret Deo ingeminabat in corde ipſius deſiderium eidem placendi: obſcura quidem in ea gratia erat, non tamen otioſa. Carebat quidem intima illa præſentia, quam Deus animæ oſtendit, ubi ſe illi uberius communicat: ſed hæc ipſa carentia ardentiorem in illa ſitim gignebat, propter quam anhelabat ad Deum, cujus adhuc ſervabat ideam ſatis acrem ad hoc, ut illius cieret deſideria. Quanam aviditate recipiebat per intervalſa radios aliquot furtim emiſſos, quibus tanquam fulguribus admonebatur, ſe a J. C. nequaquam derelictam fuiſſe? Quonam grati animi ſenſu aperiebat illa cor ſuum, ut hunc cæli rorem, guttatim delabentem exciperet? Denique poſtquam quæſivit per noctem, ac obſcuritatis tenebras dilectum ſuum, invenit illum non amplius dimittendum: *Tenui eum, nec dimittam*. (*Cant.* 3.)

Thereſia obtulit ſe Deo, ex quo rationis uſũ nacta eſt.

Prævenerunt oculi mei ad te diluculo, ut meditarer eloquia tua. Pſ. 118. Prima diei momenta Deo conſecranda ſunt: hæc nobis ſurripere tentat Satanas, tanquam pretioſiſſima ſpolia. Tempore hoc mentem occupat, ut nos deterreat, ne noſmet Deo in holocauſtum offeramus: nobiſque iteranda eſt vigilantia noſtra, ut Deo Creatori perſolvamus obſequium, cui debemus primos actus vitæ ejus, quam nocta ab omnibus periculis tutatus eſt. Hoc ipſum dicendum eſt de primis rationis noſtræ momentis. Statim ac ſeſe explicat, primum illius uſum debemus Deo, & ad illum converſi dicere debemus cum David: *Prævenerunt oculi mei ad te diluculo*. S. Thereſia obtulit ſe Deo, ſtatim ac ratio ejus ſe explicuit: obtulit eidem primum uſum ſpiritus, & cordis ſui per actum heroicum amoris puriſſimi. Amor cognitionem illius comitatus eſt. Primum orientis libertatis ſuæ ſpecimen fuit voluntarium ſuimet ipſius ſacrificium. Incipiens ſecuta eſt perfectiſſimorum exempla. Primi illius greſſus in viam Domini perduxerunt eam ad Crucem Jeſu Chriſti, qui viæ terminus eſt; atque ut omnia verbo complectar, primum illius deſiderium fuit deſiderium Martyrii. Crediderunt Doctores quidam, & æquum eſt credere, eo temporis momento, quo ratio prodire incipit, & quo animæ noſtræ facultates ſeſe explicant, neceſſarie teneri, ut animam noſtram dirigamus ad Deum, ens hoc ſupremum, unicum actuum noſtrorum finem adoraturi. S. Thereſia, ut David, perfecte hoc munere defuncta eſt: Quoniam dilexit Deum, ſeſe illius cultui devovit, ſtatim ac agnovit illum, ea ætate, qua alii vix ſe ipſos norunt, & optaſſet vitæ ſuæ ſacrificium facere illi, a quo eamdem acceperat.

Deſideria Cæli, atque æternitatis quibus S. Thereſia flagrabat.

Quæ ſurſum ſunt ſapite, non quæ ſuper terram: quæ ſurſum ſunt, quærite. Coloſſ. 3. Docet S. Auguſtinus totam Chriſtiani vitam eſſe juge deſiderium, quippe coram Deo cognoſcens ſuas neceſſitates, & infirmitatem ſuam, & nonniſi eminus ſupremum bonum conſpiciens, neceſſe eſt, ut extendat animæ ſuæ capacitatem, ut eam poſſit implere; ut diligat bonum, quo affluenter gaudere non poteſt; ut æternam felicitatem cupiat, & diu concupiſcat, quod ſemper eſt poſſeſſurus. Nihil melius oſtendit integritatem, & magnanimitatem S. Thereſiæ, quam geminata hæc æternitatis deſideria. Quemadmodum plene amabat bonum ſummum, ita illud toto animæ ſuæ captu deſiderabat.

Gravis S. Thereſiæ dolor propter multitudinẽ peccatorum.

Vidi prævaricantes, & tabeſcebam. Pſ. 118. Si S. Thereſia zelo ſuccenſa erat propter Dei gloriam, non minori dolore afficiebatur propter illius contumelias. Quoties defecit illa cum Propheta ad intuitum immanis multitudinis peccatorum legem Dei perfringentium? Quis deſcribere poſſet gemitus amariſſimos caſtæ hujus columbæ, conſiderantis clades, quas inferebat hæreſis miſerrimo eo ſæculo, quo Deus hereditatem ſuam inimicis dereliquiſſe videbatur? Quem lacrimarum torrentem illa non effundebat, ſibi fingens ingentem numerum Templorum ab Hæreticis everſorum, qui turpiter Salvatorem de propria domo ejiciebant, abſit verbo invidia, & qui ne locum quidem illi relinquere velle videbantur, ubi caput reclinet! Quinam ſanctæ indignationis motus in corde illius ſuboriebantur cogitantis indignitatem, qua hominum ingratitudo excipiebat dilectum Sponſum ſuum in ipſo etiam throno miſericordiarum ſuarum, & in adorabili Sacramento, in quo omnes amoris ſui divitias hauſit. Nonne poterat illa dicere cum S. Paulo: *Libenter impendar, & ſuperimpendar pro animabus veſtris?* (2. *Cor.* 12.) Quonam ardenti zelo flagrabat, ut animas J. C. lucraretur? Quotidie ob hunc effectum preces ſuas offerebat Deo. Excitabat Evangelicos præcones, & formabat miniſtros, & operarios vineæ cæleſtis. Voluiſſet illa quocumque ferre fidei lumen, ſi ſexus ſui decor id permiſiſſet; & ſæculi ſui mala recogitans exclamabat, heu! Domine, mundus & Satanas quotidie tibi eripiunt animas, ego vero ne unam quidem lucrari potero tibi?

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum, aliorumque auctorum, huic argumento applicabiles.

N*On eſt ſatis recte facere, niſi etiam maturare adjicias, quod facis; Uberiores fructus habet celerata devotio*. S. Ambroſ. l. 1. de Cain.

Sicut ignis quo plus accipit nutrimenti, eo majorem accipit remunerationem; ea enim acceſſione materiæ augetur, non obtunditur: ita Dei dilectio accenditur divinarum rerum contemplatione. Theodoretus Orat. de Caritate.

Magnum quiddam eſt generoſus, & ingens animus, & propterea promptitudine opus eſt, ardore multo, animo ad mortem expedito: alloqui non licet, niſi Cruci Confixum, regnum aſſequi, ne nos ipſos fallamus. S. Chryſ. homil. 31. ad Popul.

Inviſibilia tua conſpexi, Deus meus, ſed aciem figere non valui, & repercuſſa infirmitate ad ſolita reverſus, non mecum ferebam niſi amantem memoriam, & quaſi olfacta deſiderantem, quæ comedere nondum poſſem. S. Auguſt. l. 7. Confeſſ. c. 17.

Quæ amat ardentius, currit celerius, & citius pervenit, perveniens non dico expulſionem, ſed nec cunctationem patitur. Sine mora aperitur tanquam domeſticæ, tanquam cariſſimæ, tanquam ſpecialiter dilectæ. S. Bernardus Serm. 3. in Cantic.

Da mihi ut amem te ſemper, quantum volo, & quantum debeo; ut tu ſis ſolus tota intentio mea, & omnis meditatio mea. S. Aug. in Medit. c. 25.

Fac me in tuo conſpectu cor contritum, & humiliatum ſemper habere cum lacrimarum abundantia. Idem ibidem.

Fac me ex toto deſiderio tuo huic mundo penitus extingui, & tranſeuntium rerum oblivíſci pro magnitudine timoris, & amoris tui. Idem ibidem.

Quia tui valida eſt, ut mors, dilectio, abſorbeat quæſo mentem meam ab omnibus, quæ ſub cælo ſunt ignita, & melliflua vis amoris tui: ut tibi ſoli inhæream, ſolaque ſuavitatis tuæ memoria paſcar. Idem ibidem.

Dilectio vacare non poteſt, amor ipſum nomen difficultatis erubeſcit. Idem.

Fuit devotio ſupra ætatem, virtus ſupra naturam. S. Ambroſ. de Sancta Agnete.

Præceptorem habuit Spiritum Sanctum. S. Baſilius de quodam Martyre.

Virgo caſtitate, Mater eſt prole. S. Ambroſius.

Martyrium horrore quidem mitius, diuturnitate moleſtius. S. Bernardus de Religionis ſtatu loquens.

PARAGRAPHUS V.

Quid ex Theologiæ penu depromi poteſt in hoc argumento.

Per caritatẽ pervenitur ad Deũ, & S. Thereſia per hanc ad ſublimes cognitiones pervenit.

DUplex eſt via perveniendi ad cognitionem Dei, ſtudium, & Oratio. Altera quidem per mentis ratiocinationem illum detegit, altera per ſenſus cordis. Utraque idem conſiderant objectum, utraque ad eumdem finem tendunt: Cum hoc tamen diſcrimine: quod ſtudium ſæpe præſumptionem parit, quia in communi ſpiritu neſcio quod habet ſuperbiæ fermentum, quod inflatur, ac ſcientia intumeſcit. Oratio parit caritatem, adeſt enim in orantis corde bonæ voluntatis principium, quod diſponit ad veritatem audiendam, atque amplectendam. In ſtudio adquirit homo; in oratione Deus largitur, & Dei libertalitas omnem hominis induſtriam exuperat. Per ſtudium attollimur ad ea quæ ſunt inviſibilia Dei, per ea quæ ſunt viſibilia, & ad Creatoris excellentiam, per ea, quæ in creaturis excellunt. Per Orationem a Dei magnitudine deſcendimus ad contemptum rerum omnium creatarum. S. Thereſia non pervenit ad ſublimes haſce cognitiones per ratiocinationem, ſed per caritatem, & orationem. Quemadmodum credidit ſe omnia ſcire, ſi ſciret Jeſum Chriſtum crucifixum; amor ſuus fuit ſua ratiocinatio, oratio, & ſtudium. Divinus hic Salvator ſingulari gratia voluit eſſe illi libri loco.

Tria quæ S. Thereſia n illui magnt runt.

Tria animam illuminant, collectio, humilitas, & caritas. Prima tenebras avertit, altera promeretur lumina, tertia illa producit. Triplici hac via Thereſia pervenit ad ſublimes cognitiones ſuas. Undenam fit, quod in tenebris permanemus, oramus, & non ideo in divinis evadimus intelligentiores, & magis illuminati? Quia nimis noſmet effundimus in Mundum; quia quotidie congerimus nobiſmet turbam imaginum, quæ in mente noſtra imprimuntur, ſingulíſque momentis il-

lic inſtaurantur: ſenſibus noſtris, & cogitationibus omnia licere volumus, & quomodo credi poteſt, illas, ubi voluerimus ad Deum revocatum iri? Sinimus cor noſtrum dilabi, & ſexcenta mundana objecta conſectari, & putamus nos illud inventuros eſſe, quotieſcumque in oratione opus fuerit. Tota die, quanta eſt, obliviſcimur Dei; numquid hic nobis pollicitus eſt futurum ut ſtatis horis nobis occurrat? Injuria id expectaremus, quaſi gratia introire poſſet in animam ſæcularibus deſideriis repletam, quaſi vanitas cum veritate una ſtare poſſet, & æterna cum fluxis, & perituris, cæleſtia cum terrenis poſſent conſociari! S. Thereſia cautius ſe geſſit; cuſtodivit omnes aditus cordis ſui, juxta Sapientis præceptum, omneſque actus ſuos ſecreta Dei præſentis cogitatione munivit; omnia objecta, quibus anima ejus afficiebatur, totidem erant orandi, colendique Deum occaſiones. Attente legem illius meditabatur: non ſecus ac artifex prototypum ſuum, ne ab illo ne latum quidem unguem ſecederet. Semper occupata, ut illi in actibus ſuis deſerviret, vel illum in cœptis ſuis conſuleret, vel in ſuis intentionibus inſpiceret, vel ad eum in neceſſitatibus confugeret, vel in operibus admiraretur, vel in beneficiis illum diligeret. Numquid mirum eſt, ſi nulla cupiditate perturbata reciperet Spiritus Sancti lumina, & ſi unice ad Deum cognoſcendum intenta, Deus quoque ſeſe eidem cognoſcendum præbere quærebat?

Duo fervoris; & devotionis genera; quæ in vita, & actionibus S. Thereſiæ poſſunt deprehendi.

Animadvertendum eſt duo eſſe fervoris genera, alterum ſenſus, alterum conſilii. Primum eſt cum anima ſenſibilibus gratiis illecta, & his benedictionibus dulcedinis præventa, de quibus loquitur Scriptura, currit in viis Domini in odorem unguentorum illius, non ſecus ac ſponſa canticorum. Lex illi non ſolum facilis evadit, verum etiam perjucunda; difficultates quæ virtutem comitantur, quodammodo ex ſemet ipſis ſternuntur; & jugum Domini eſt illi ſuave, quoniam Dominus illum ſuſtinet. Beatus ille, cui dignatur Deus ita cor dilatare; & veritatis juſtitiæque ſuæ guſtum tribuere. Verum periculum eſt, ne ſibi nimis in ſpiritualibus id genus proſperitatibus ſibi complaceat; ne fidelitas non ſatis integra ab omni cupiditatis ſpecie habeatur; ne Dei donum tam diligatur, quam ipſe Deus; & ne voluptas, quæ in bono efficiendo percipitur, ſit pars remunerationis, quæ inde ſperari poteſt. Adeſt etiam fervor conſilii omnino ſpiritualis, quo fit, ut accedamus ad Deum etiamſi ab illo recedere videamur; Sentitur totum pondus crucis, & nihilo ſecius patienter ſuſtinetur. Occurrunt in ſingula momenta obices, ſed in imo corde poſſidetur conſtantia ſine præſumptione; & ſecreta vis, qua illi ſuperantur. Non adeſt totus devotionis affectus, firmitas tamen illius non deſideratur. Status durior quidem, ſed perfectior fidelibus animabus, quia ſunt magis J. C. conformes, quia hoc pacto ingrediuntur in profundiorem nihili ſui; & calamitatis cognitionem; & quia amor nunquam major eſt, quam cum omni carens alimento, quodammodo ſemetipſo nutritur, atque in corde imo ſubſiſtit, inter frigus; & tenebras, quibus eſt involutum. Novit Thereſia inter duo hæc fervoris genera ſeſe conſervare. Quem progreſſum aſſecuta non eſt; cum Deus illi guſtandas præbuit has dulcedines, ac ſupernaturales delicias, quæ ſunt effectus bonitatis & amoris ſui. Nullus labor ſufficere poterat zelo illius; nullus dolor poterat patientiam ejus fatigare.

Quid exigat a nobis Deus ut Sancti evadamus ut S. Thereſia;

Cum petit a nobis Deus, ut ſancti ſimus, vult ſolum nos omnes conatus noſtros exerere ut adquiramus perfectiſſimam Sanctitatem, cui cum ope gratiæ ſuæ pares ſumus. Potiſſimum hoc munus S. Thereſia perfectiſſime adimplevit. Duo virtutis ſcopuli, & duo fontes corruptionis, qui in omnem interiorem, ac ſpiritualem vitam ſe effundunt, ſunt perquiſitio, atque æſtimatio noſtrum met ipſorum. Duo præſentiſſima antidota, quæ illis opponit Religio, ſunt obedientia; & humilitas. Harum duarum fundamentalium virtutum ſubſidio Thereſia ſemet ſanctificavit. Obedientia perfecta illam præſervavit ab occultis amoris proprii præſtigiis, quæ animæ, quæ non ſunt omnino dociles, ac obedientes, vel intelligere, vel amovere non poſſunt. Profunda ejus humilitas toto vitæ ſpatio eam præſervavit ab erroribus, & illuſionibus deplorabilibus, quibus Deus ſæpe ſuperbas animas derelinquit.

In quo ſita ſit vis ſpiritus.

Neque confundenda eſt vis corporis, cum vi ſpiritus. Sunt, qui in corpore forti & robuſto ſpiritum habent infirmum, & qui viciſſim in infirmo corpore ſpiritum habent fortem. Vis ſpiritus, de qua verba facimus, in hoc ſita eſt, ut qui magna aggrediatur propter bonum, & honeſtum finem, & ut cum firmitate ſuſtineat oppoſitiones, & difficultates, quæ in boni perquiſitione inveniuntur. Hæc duo ſunt hujus virtutis officia, pro priori magno opus eſt animo, pro poſteriori, magna patientia, ſecundum Philoſophi placita: *fortius eſt ſuſtinere, quam aggredi*. (*Ethic.* 3. c. 6.) Et profecto videmus nonnullos qui magno quidem corde quaſdam res aggrediuntur, quæ ſunt difficiles, & qui mox intepeſcunt, ſuperatis iis, quæ ipſis occurrunt, impedimentis. Hoc mea quidem ſententia innuere voluit Sapiens: *Melior eſt patiens, viro forti*, fortem appellando qui aliquid aggreditur, patientem vero, qui ſuſtinet. Hac de cauſſa patientia Martyribus potiſſimum tribuitur, quæ præcipua pars eſt fortitudinis, & quæ nobis maxime eſt neceſſaria; quapropter dictum fuit ab Apoſtolo: *Patientia vobis neceſſaria eſt, ut voluntatem Dei facientes reportetis promiſſionem*, (*ad Hebr.* 10.) Verum non dixit ille alteram fortitudinis partem eſſe nobis neceſſariam: & Eccleſiaſticus inquit: *Væ eis, qui perdiderunt ſuſtinentiam*; non dixit autem væ eis, qui magnum aliquod opus aggredi ceſſaverunt. Tota Chriſtiani obligatio huc redit, ut tentationibus reſiſtat: ſi reſiſtit, nunquam lædit Deum; ſi Deum non lædit, perfungitur munere ſuo. Verum non deſunt animæ generoſiores, quæ & aggrediuntur, & mox perſeverant in cœptis glorioſis, quod fecit Sancta Thereſia.

In Chriſtiana Religione amor Dei præcepit cognitionem; & quo caritas eſt ardentior, eo lumen eſt fulgidius.

Quamvis amor cognitionem ſupponat, & omnino amari nequeat, quod omnino latet; *ignoti nulla cupido*. Verum tamen eſt in Chriſtiana Religione amorem cauſſam eſſe luminis, & ad Deum bene cognoſcendum, ſufficere illum recte diligere. Amor ex D. Gregorio, cognitio eſt; neque cæcus eſt ut amor profanus: illuminat intellectum eorum, quorum fovet voluntatem: *Amor ipſe notitia eſt*. Hoc ita verum eſt, ut ſecundum S. Bernardi ſententiam, non cognoſcitur, niſi quantum amatur; & nemo in Beatorum ſcientia progreditur, niſi quantum progreditur in ſcientia: *Quantum quiſque diligit, tantum intelligit*. Veritas hæc nunquam magis refulſit, quam in admirabilis Thereſiæ perſona. Nam licet illa omni ſtudio caruerit, & nunquam Scholas frequentaverit, aut Theologorum legerit ſcripta; illa nihilominus docta ſit, ſtatim ac amat facta eſt Cherubim; ſtatim ac facta fuit Eccleſiæ Seraphim, & ſimul ac amor cor ejus incendit, ſtatim etiam lumina in ejus Spiritum immiſit. Eccleſia, quæ noverat Sanctam hanc divinitus illuſtratam fuiſſe, & non alium habuiſſe Magiſtrum, niſi amorem, non matrem ſolum, ſed magiſtram ſui Ordinis vocat, & in oratione Officii, ejus elogium brevi complectente eam non ſolum ex puritate, vel humilitate, non ſecus ac alias Virgines celebrat; verum etiam ex ejus luminibus, & doctrina: *Cæleſtis ejus doctrinæ pabulo nutriamur*; Cæleſtis ſcilicet, quia hoc nomine palam oſtendit, doctrinam illi infuſam fuiſſe in Sancti Amoris ſchola.

Divinus amor licet ſuavis, eſt tamen auſterus, quia nos ſimiles facit Deo crucifixo.

Quamvis in ſpeciem nihil ſit amore ſuavius, nihil tamen re ipſa illo eſt crudelius, & niſi imperium ejus eſſet voluntarium, eſſet omnino tyrannicum. Alitur ille ſuorum ſubditorum pœna; lacrimis eorum inebriatur, eorum cruore ſe abluit, & nunquam contentus eſt, niſi cum illi ſunt miſerrimi. Sacer amor, non minus auſterus eſt, quam profanus, & ſive in Calvario originem duxerit, ſive hoc ingenium mutuatus fuerit a divina juſtitia, cui noſtris ſumptibus quærit ſatisfacere: crucifigit Diſcipulos ſuos, & neminem in ſcholam ſuam admittit, quem ſimul ad martyrium ſubeundum non adigat. Illud vero mihi hac in re videtur auſteriſſimum, quod favores ſuos diluit amaritudine, & nullam concedit gratiam, quæ non ſit cum dolore conjuncta. Si enim mentem cui injicit ſeſe transformandi in Jeſum Chriſtum, qui altiſſimus honoris gradus eſt, ad quem valeat anhelare, hic nunquam glorioſus Salvator eſt, ſed patiens; & ſi divinus hic amor vult aliquem e ſectatoribus ſuis beatum efficere in alio mundo, in hoc ſemper miſeros facit, ſaltem juxta hominum opinionem. Principium hoc fidem conſtituit; facile eſt cuilibet amori facultatem ineſſe transformandi homines in id, quod amant; divinum autem ſemper fideles in Jeſum Chriſtum, & hunc crucifixum transformare.

Quid ſentiendū ſit de ſublimi genere orationis S. Thereſiæ.

Contemplatio, viſiones, raptus, extaſes, oratio quietis animæ plurimos, etiam inter doctos viros, cenſores inveniunt; hoc quippe orationis genus neque in Sacris Bibliis, neque in Eccleſiaſtica hiſtoria ſcriptum deprehenditur; neque ſatis conſtat hoc genere orationis vel Sanctam Virginem, vel Apoſtolos, vel primos fideles uſos fuiſſe. Sed præterquam quod Scriptura non omnia refert, quæ hac in re, non ſecus ac in aliis plurimis, acciderunt, cum hoc argumentum non ſit ex illis, quæ ad ſalutem ſint neceſſaria, nequaquam opus fuit, ut in Scripturis hæc narrarentur. Illi, quibus non tribuit Deus hos ſublimes orandi modos, non ideo ſemet imperfectiores minuſque Deo acceptos arbitrari debent, dummodo fideliter ſerviant illi pro virili parte, & ſpiritus ſui menſura; quoniam vera ſanctitas eſt virtutem exercere, & omnes actiones ſuas coram Deo operari, quod amplius, ac præſtantius eſt mera contemplatione. Vera devotio eſt pluris facere opera bona, quam ſublime hoc opus orationis, quandoquidem effectus cauſſæ ipſi præfertur, cum meritum magis in effectu ſitum eſt, quam in cauſſa. Cum Dei potentia infinita ſit, & providentia ejus admirabilis, cumulare poteſt bonis duos mortales, quos amabit, quamvis hæc bona ſint gratiæ prorſus diverſæ, & nobis etiam videantur oppoſitæ. Alter horum erit in elatione, alter vero in dejectione; alterius via floribus erit conſita, alterius autem ſpinis conſerta. Nonne hoc palam innoteſcit in diverſis viis S. Marthæ, ſororiſque illius? Non minus hæc Deo placebat, quam Magdalena; cur? hoc certum eſt, quod caritatis opera exercere ſaltem eſt ejuſdem meriti, ac gaudere per avaritiam jucundiſſimo ſtatu Beatorum ſolius contemplationis ſuavitate.

Via quæ nos adducit ad Deū per actionem, & paſſiones, tutior eſt via contemplationis.

Iter, quod nos adducit ad Deum per vias vitæ activæ, & Crucis, ſtratum eſt, a Salvatore ipſo calcatum: hoc tutiſſimum eſt, omneſque illius ſemitæ vulgo ſunt cognitæ. Contemplationis iter obſcurum eſt, atque incertum, ſexcentiſque illuſionibus obnoxium, quas dæmon ſerit vulgo in hac via, in qua plurimos feſellit. Admirabili Thereſiæ ita perſuaſum erat, viam contemplationis non eſſe tutiſſimam, ac plerumque illuſioni patentem, ut quamvis maximam ætatis ſuæ partem in hoc orationis genere tranſmiſerit, & eminentibus gratiis fuerit cumulata, filias tamen ſuas hortatur ad praxim virtutum, quæ eſt vera via ſpiritualis, atque perfecta; & palam docet, per hanc viam incedentibus non eſſe cur invideant aliis, qui ſublimiores quidem vias calcant, ſed minus certas,

& periculo propiores. Et profecto non ſequitur neceſſario, ut animæ, quas elevat Deus ad hunc orationis gradum, idcirco perfectiores illis ſint, qui vias terunt communes. Cum anima ad ſublimem hunc orationis ſtatum ſublata eſt, debet magis magiſque humiliare ſe, peccata ac infirmitates ſuas memoria repetere, & ea meminiſſe, quæ paſus eſt Mundi Salvator, ut hoc pacto ſeſe excitet ad peccatorum ſuorum pœnitentiam.

Gradus per quos Deus elevat animam ad cognitionē divinitatis; & quomodo S. Thereſiam elevaverit.

Conſiderandum eſt ſpirituum noſtrorum elevationem fieri per cognitionem Dei, & luminum ejuſdem communicationem; & ex myſticorum, & ſcholaſticorum Theologorum ſententia nos ad hanc cognitionem triplici via poſſe pervenire; videlicet per orationem, contemplationem, & revelationem. Primus gradus, ſcilicet Oratio, quam Patres vocant aſcenſum mentis in Deum, homines attollit ultra ſenſus, imaginationem, & rationem ad Dei myſteria meditanda, ad illius veritates penetrandas, ad eliciendas illationes ad doctrinam ſuam neceſſarias. Gradus alter eſt contemplatio, quæ actus eſt ſublimior oratione ſimplici, magis pervadens in Dei conſilia; in quo gradu ſpiritus minus agit; & Deus magis operatur imprimens per ſe ſui cognitionem. Tertius gradus, quo utitur Deus ad animas elevandas ſuper ea omnia, quæ creata ſunt, revelatio eſt, reliquis præſtantior, atque ſublimior; quia Deus ſolus operatur, & non aperit ſolum animæ veritates, atque myſteria, verum etiam ſecreta, quæ a S. Paulo *profunda Dei* appellantur, quaſi diceres, Dei profunditatem: favor admirabilis, quem Deus largitur animabus, quæ illi ſunt cariſſimæ; miraculoſa communicatio gratiarum eminentium, quas effudit Deus in S. Thereſiæ ſpiritum, cum peculiaribus privilegiis; ita ut dici queat, Virginem hanc admirabilem a Deo in Eccleſia poſitam fuiſſe, tanquam exemplum ſanctitatis non communis cumulatæ tribus præcipuis muneribus Orationis, ad quæ attolli poſſit anima, quæ eſt adhuc in via.

PARAGRAPHUS VI.

Loci delecti ex Aſceticis, & recentibus Concionatoribus hujus Argumenti.

Character S. Thereſiæ.

DEderat Deus S. Thereſiæ ſpiritum acrem, perſpicacem, attentum, ſuapte natura propenſum ad ingentia objecta conſectanda, idque propter magna principia; judicium ſolidum, quod non patiebatur ſe ullis imaginationibus præverti, neque ſpeciebus ullis perſtringi; quod ſemper fines optimos ſequebatur, idque per media æquiora, & præſtantiora; cor fidele, generoſum, capax amandi multum, & minime capax amandi, quod non oportet; conſtantiam, quæ nullo pacto labefactari poterat, cum hoc ſuæ ſalutis, vel gloriæ J. C. intereſſet. Omnes hæ qualitates, quæ illam efficiebant aptiſſimam ad amandam veritatem, ad illam quærendam, ſequendamque, fuere quaſi fundamenta tot luminum, atque virtutum, quæ Eccleſiam univerſam ædificaverunt, & illuminaverunt. Ubi primum intellexit cognitionem Dei totam eſſe perfectionem ſapientiæ, emundare cœpit quidquid craſſis, atque terrenis ſenſibus ineſt, veritate ſine ulla diſſipatione mentis perfruitura. Volavit, ac per intervalla ficut aquilæ pullus extulit ſe, ut lumen in ipſo ſuo fonte intueri conaretur, & per communicationes, quas habuit cum Deo, repleta eſt ea doctrina quam Eccleſia divinam, & cæleſtem appellat. *Flechier*.

Lumina, & ſenſus pietatis, quæ naturale ejus ingenium perfecerunt.

Magna hæc Sancta edocta, quid pro ipſa fecerat Deus, & quid ipſi pro Deo eſſet faciendum, de Religione, officiiſque ſe ſe erudiebat. Contemplata Incarnationis myſterium, ſe excitabat ad ſemet exinaniendam cum Filio Dei, ad naſcendum, moriendum, & reſurgendum cum illo. Ex Salvatoris vita didicerat in Miſericordiam ejus ſperare, juſtitiam ejus vereri, beneficiis illius gratias habere, & gratias ab illo repoſcere. Frequentibus communicationibus cum Filio Dei perfecit Spiritum ſuum, etenim, ſi omnino fieri non poteſt, ut cum Deus ſumma ſit caritas, anima quæ ad illum accedit non inflammetur, quomodonam fieri poſſet, ut cum ſit ſumma veritas, illi qui cum illo familiarius communicant, non obtineant, data ratione, majus lumen, & perfectiorem veritatum, & myſteriorum ejus perfectionem? Hoc S. Thereſia adeo affluenter experta eſt, ut confeſſa ſit plurimos dies confuſam fuiſſe, atque perterritam. Libri æternitatis eidem aperti fuiſſe videbantur: Perſpicuam habuit cognitionem magnalium adorabilium Verbi hominis facti, inexhauſtarum divitiarum Sapientiæ, mirabilium theſaurorum gratiæ, diſcriminis providentiæ, & impreſſionis, quam efficit Dei ſpiritus in animas, quæ illi parent, & obſequuntur. Terra itaque illi facta erat tanquam locus exſilii; ejus converſatio erat in cælo. Illic ſe ſe ſuper omnia, quæ ſenſibus ſubjecta ſunt, ſe attollens, Deum quæritat tanquam fontem omnis perfectionis, & pulcritudinis; illum conſiderat tanquam boni totius originem; illum amplectitur velut veritatis, & bonitatis principium; ſe ſe immergit in contemplatione immenſitatis, & majeſtatis illius, modo per raptus, impetus, extaſes, in quibus corpus ejus ſuſpenſum, & immotum permanebat; modo per animadverſiones, in quibus mens ſe Deo conjungens nullum ferme ſenſibus ſuis uſum relinquebat. *Idem*.

Alius S. Thereſiæ character.

Sancta Thereſia ſortita erat cor, quod quin communibus ſexus ſui imperfectionibus eſſet obnoxium, erat quodammodo expers imperfectionum naturæ noſtræ. Erat illi bonitas generoſa, alienis compatiens ærumnis: cor invictum ad magna quæque ingredienda, & exequenda paratum; ſed præſertim capax erat amoris nobilis & heroici, qui etiam antequam gratia emundaretur, erat quodammodo ſpiritualis, & nihil habens turpium infirmitatum, quæ ſæpe nobilitatem hujus affectus corrumpunt. In Thereſiæ corde non erat, niſi valida, & potens propenſio, qua par erat, ut ſe ſe integram devoveret ei rei, quam amabat. *Ex Specimine Orationum Panegyricarum*.

Magna illius fides, ceteræque virtutes Chriſtianæ.

Nulla nobis reliqua eſt magis ad vivum expreſſa Thereſiæ admirabilis imago, quam quæ ab eadem nobis tradita fuit. Ibi enim certiſſima nobis reliquit pulcritudinis animæ ſuæ documenta; ibi quin aliud quidpiam nobis exhibere ſtudeat, quam imperfectiones ſuas, & Dei erga ſe ipſam beneficia, nobis oſtendit fidem æque vivam & puram, quæ ſemper minimam Scripturæ voculam, ac Eccleſiæ deciſionem prætulit omnibus luminibus ſuis; ſpem contra humanas rationes inconcuſſam, quæ nunquam in irritum ceſſit; caritatem qualem S. Paulus deſcripſit, amorem veritatis, propter quam falſum putavit, quidquid vel Deus non erat, vel non erat Dei, & mendacium, quidquid Deo non placebat; humilitatem, quæ decebat magnitudinem, ad quam Deus illam provexerat, & quæ mixta erat cum aliis naturalibus qualitatibus mentis & virtutibus animæ ſuæ; puritatem conſcientiæ, quæ illam ad leviſſimam criminis umbram religioſiſſimam faciebat, ut nonnunquam vitii colorem veris virtutibus alliniens, negotium faceſſebat oculatiſſimis Confeſſariis, atque ad omnia celeriter enucleanda paratiſſimis; zelum pro Dei gloria, & Eccleſiæ utilitate, ex quo palam liquebat, non deeſſe illi Spiritum Eliæ, ardentem paupertatis amorem, in qua omnes mundi divitias ſe invenire putabat; inimitabili animi abalienatione a quibuſcumque creatis, perinde quaſi jam eſſet in Cælo; heroicam magnanimitatem; virilem firmitatem, qua longe ſupra ſexum ſuum attollebatur, ut difficillima quæque aggrederetur, patientiam in morbis corporis, iniquorum perſecutionibus, bonorum contradictionibus probatiſſimam; ſummam in Deo ſine ulla exceptione confidentiam; unionem cum illo, quam neque ipſa nobis ſignificare non valuit, & cujus ne ideam quidem aſſequi fortaſſe potuiſſent profundiſſimi rerum Myſticarum Doctores. Hæc eſt Thereſiæ tabula manu ejuſdem delineata. Hanc imaginem eo cultu proſequi debemus, quo Sanctos omnes veneramur, in quibus Deus propria dona ſua coronavit. *Baillet in vitis Sanctorum*.

Magna Dei de S. Thereſia conſilia, & magnæ qualitates, quibus illā ornaverat Deus, ut eadem exequeretur.

Quemadmodum Deus ingentia conceperat de S. Thereſia conſilia, & ab æterno delegerat eam, non ſolum ut unam ex primis ſedibus occuparet inter delectas animas divino amore flagrantes, verum etiam ut aliquando in Eccleſia ſub ſublimem Caritatis ſcientiam traderet, & clauſtra Seraphim carne amictis repleret, dedit illi in tempore qualitates omnes, quæ ad hunc finem maxime conferre poſſunt; dedit illi locuples ingenium; ſpiritum ſublimem & elevatum, cor magnum, & par multum amando. Neque defuit Sanctus hic amor in exequendis conſiliis ſuis, quominus Thereſiam ſingularibus benedictionibus proſequeretur. Ab ipſa pueritia in mente ejus vehementem æternitatis cogitationem impreſſit, ita ut parvula ſæpius magna hæc repeteret verba, Æternitas, Æternitas, Æternum beata, vel æternum miſera! Elige Thereſia. Immenſæ hujus æternitatis aſpectus detexit illi primum creaturarum vanitatem, pro quibus ex eo tempore tantum contemptum, atque tædium concepit, ut tota illius voluptas eſſet ſeorſim vivere cum Deo in ſolitudine. Sancta hæc puella paterna in domo ſæpe eremos ſibi concinnabat, ubi dies integros traducebat, Dei ſui gratiam concupiſcens. Lectio de præliis, & paſſionibus Martyrum in corde illius tam validas impreſſiones fecerunt, ut deſiderium ad illorum exemplum proprii ſanguinis effundendi, & vitam propter Deum ſuum conſecrandi, fecerit, ut fratri ſuo natu minori perſuaderet, ut ſimul clam ex domo patria dilaberentur, ſimul in Africam ſe ſe conferrent quæſitum Martyrium inter Mauros, & infideles. Duodecimum dumtaxat agebat annum, cum amiſſa matre, ad imaginem glorioſæ Virginis obvoluta, illam multis cum lacrimis obteſtata eſt, ut parentis loco ſibi eſſe vellet, quod tanto ardore, tanta devotione, teneritudine, ac ſenſibus adeo Matri Sanctæ dilectionis acceptis præſtitit, ut deinceps hæc illam ſibi adoptaret in filiam. Hæ ſunt illæ gratiæ, quibus Deus Sanctam hanc animam præveniebat; hæ benedictiones quibus puerile, ac tenerum cor iſtud, futurum aliquando Sanctuarium ſuum, locupletabat. *P. Texier*.

Præeminentia S. Thereſiæ præ reliquis vulgo virginibus.

Quandoquidem Eccleſia Sanctos aliquot ſuper alios extollit tribuens prælationem virtutum, & laudum illis, quam his minime tribuit, & nos docet in domo Patris-familias plures eſſe manſiones, quia diverſi ſunt gradus meritorum, neque ſtellas omnes æque eniteſcere, Sanctos quoſdam nullos habuiſſe pares in quibuſdam virtutum ſpeciebus, in quibus floruerunt, nequaquam hyperbolicum hoc in S. Thereſiæ laudem cenſendum elogium eſt: *Multæ filiæ congregaverunt divitias; tu ſupergreſſa es univerſas*. (*Prov.* 31.) Meritum illius profecto tantum aliorum vulgo Virginum merita excedit, ut hæ non ægre illi primam ſedem concedant. Eccleſia ita admiratur non communia lumina huic Sanctæ Virgini conceſſa, & gratias, quibus divinitus cumulata fuit, ut nomen Thereſiæ ipſum ſit inſtar maximæ laudis; Sentitur enim potius quam valeat explicari. Non enim cum aliarum Virginum detrimento hoc elogium huic

Sanctæ defertur, neque hoc eſt velle aliquid de Sanctorum meritis, & virtute ſtatuere, & ſibi vindicare velle jura Salvatoris, qui illas per gratiam ſuam ſanctificavit, aſſerere S. Thereſiam illam eſſe Virginem, de qua in libro Canticorum ſermo eſt; Virginem illam adeo perfectam, quam inſignis aliarum virginum numerus ſequitur, oblatam J. C. ſub iis vocibus: *Veni, columba mea; una eſt perfecta mea. Viderunt eam filiæ Sion, & beatiſſimam prædicaverunt.* (*Cant.* 2.) *Auctor Recens.*

Eminentia virtutis S. Thereſiæ.

Quam venerationem univerſa concepit Eccleſia, pro inſignibus meritis S. Thereſiæ? Sive ſpectetur hæc Virgo ſe ſe dovovens Deo per caſtitatis, obedientiæ, & paupertatis vota, nihil occurrit in Sanctis Virginibus primorum ſæculorum, quod in hac non videatur: Sive ratio habeatur magnitudinis amoris ſui, qui multiplicans deſideria, cor illius dilatabat, ut illam ad magis magiſque amandum redderent aptiorem: ſive immoremur in illius extaſibus, propheticis viſionibus, luminibus non vulgaribus, & mentis elevatione, quæ cognovit omnia, quæ de Deo erant cognoſcenda; non ne liquet ex his omnibus locis, Virginem hanc eſſe primi ordinis Sanctam; hanc nequaquam ſecutam eſſe communem viam, quæ ducit ad Deum; illam ſibi novum iter ſtraviſſe prorſus peculiare; illam tandem reliquis vulgo præſtare propter inauditas gratias, quas Deus non niſi raro, & paucis concedit? Deus etiam elegerat eam, ut ex illa faceret caput populi recentis. Debebat illa, ſecundum vocationem ſuam, nobis oſtendere viam communis orationis, & gradus, quibus ad ſublimiorem contemplationem pervenitur. Debebat illa docere nos, quo pacto Angelum lucis ab illuſionibus dæmonis ſecerneremus, qui ſæpe alienam induit perſonam, ut fallat ſimplices animas, vel curioſas, vel ſuperbas in viis orationis, & contemplationis. Debebat efficere, ut admiraremur exceſſum bonitatum Dei, qui ſine ulla perſonarum, ætatis, vel ſexus acceptione gratias largitur illis, qui ſunt infirmiores, ut erudiant illos ipſos, quibus alii tanquam ducibus utuntur. *Idem.*

Elevatio Spiritus S. Thereſiæ.

Non ne ipſa Eccleſia S. Thereſiæ elogium exornat, cum doctrinam illius approbat, eam divinam, atque cæleſtem vocando? *Cæleſtis ejus doctrinæ pabulo.* Quanam intima communicatione cum Domino gaviſa non eſt hæc Sancta Virgo? familiariter cum illo colloquebatur, & ita crebro ut jam videretur eſſe ex numero illarum animarum, quæ ſunt per illius aſpectum beatæ. Nonne tanquam S. Joannes Evangeliſta, velut aquila volat, uſque in Divinitatis ſinum aſcenſura? Illic hoc fruitur ſine ulla diſtractione, quoniam ſenſus ſuos ita inſtituit, ut ſemper obediant, nihilque audeant, ratione inconſulta. Illinc hanc haurit ſapientiam, & has cognitiones, quæ Eccleſiam illuminant, & ædificant. Illic ſeſe replet ardenti amore, quo auctore omnia pro J. C. gloria, & pro ſua ſalute aggreſſa eſt. In hoc divino fonte vidit Jeſum Chriſtum unum amabilem eſſe; & hunc unum ab eadem ſemper amatum fuiſſe. Hinc didicit præſentia contemnere, inviſibilia tantum æſtimare, ex fide tantum vivere, neque pati ut Mundi fulgor illius aciem perſtringat: ſibi judicium ſolidum comparare, quod nonniſi divinos ſibi fines proponat; & quod nonniſi legitimis utatur mediis, ut illic perveniat. Tu Domine, ſublimem hunc guſtum immiſiſti illi, quo duce terrena reſpuebat omnia, & ſolo Cæleſtium amore æſtuabat. Tu illi hunc ſpiritum acrem, rarum, perſpicacem tribuiſti, & in hoc fictili vaſculo, & in ſexu adeo infirmo hos collocaſti theſauros, quibus in ſingulos dies locupletamur. Quam admirabilis es in Sanctis tuis! Tibi uni ſit honor, & gloria; etenim de plenitudine tua virgo hæc admirabilis recepit omnia hæc dona, & gloriam qua coronatur in Cælis. *Auctor recens.*

Primi illius greſſus in virtute perfectiſſimorū Sanctitatem exæquaverunt.

Ut repetamus tenerrimos annos vitæ S. Thereſiæ, primoſque pueritiæ dies, ratio, & caritas ſimul in ipſa maturaverunt. Fervorem habuit, ſtatim ac habuit cognitionem: Specimen quod tribuit orientis ſuæ libertatis, fuit ſacrificium voluntarium ſuimet ipſius; primi greſſus, quos in viis Dei fecit, illam ad J. C. crucem pertulerunt, qui illarum terminus eſt, & ut omnia verbo complectar, primum illius deſiderium fuit deſiderium Martyrii. Primus actus illius, fuit heroicus Religionis actus. Illam pertæſum eſt vitæ, ex quo cognovit, ſe poſſe propter Jeſum Chriſtum vitam effundere; & ex conſummationis caritate cœpit in illa Chriſtianitatis exordium. Excitata gloria, & fortitudine Martyrum, quorum legebat hiſtorias; illos ſibi imitandos propoſuit, ut mercedem illorum conſequeretur; & inconſultis ætatis infirmitate, itinerum difficultate, & operis magnitudine, domo egreditur paterna vix ſeptimum agens annum, ut ſtrenue peregre proficiſcatur alienam terram, ac Regnum infidele fatalem inventura gladium, quo eſſet J. C. immolanda. Angelus, cui Carmeli cura, atque totius Eccleſiæ gloria credita eſt, innocentem hanc victimam retinuit. Acceptavit Deus ejus intentiones, ſacrificium autem noluit accipere: quippe ad alia eam deſtinabat prælia, aliaſque illi coronas nectebat. Licet tamen Deus illi reddiderit hanc vitam, & ſanguinem, quem ipſa illi offerebat, nihilo ſecius Martyr erat futura. Perſecutiones, paſſiones, ipſe etiam amor J. C. erant aliquando factura, quod Tyranni non fecerant; & experientia oſtendit, ipſam ex eorum eſſe numero, qui per juges mortificationes, & Martyrium ſi minus cruentum, ſaltem prolixius per propriæ carnis lanienam, ſemet ipſos ſanctificant, & non ſemel, ſed nullies moriuntur. Paternam reducta domum, ſuum lacrimis proſecuta eſt infortunium, & nullum nacta ſolatium, niſi in Eremis, quas ipſa ſibi manibus ſuis conſtruebat, ut tranquillius oraret, & hominum oculos fugeret, ſemet aſsuefaciebat vitæ huic orationis, & ſolitudinis, ad quam ſecreto inſtinctu ſe appellari ſentiebat, in hac tenella ætate per ea, quæ propter Deum operabatur, oſtendens quid in illa Deus operaretur; ac demonſtrans quamcumque ætatem coram illo perfectam eſse, cum illam virtute ſua confirmare, gratiaque ſua prævenire dignatur. *Flechier.*

Eadē deſiderii ſubeundi Martyrium narratio aliter expreſſa.

Natura, quæ cum gratia conſpiraverat, ut Thereſiam faceret ſanctitatis, & amoris divini miraculum, dederat illi cor tenerum, & ardens, quod munitum conſtantia ultra ætatem & ſexum, aptum erat ad omnia ſuſcipienda, & ad eam in maximos caritatis exceſsus agendam, dummodo ullus eſse poſſit in hac, non ſecus atque in reliquis virtutibus, exceſsus; etſi, ut S. Auguſtinus loquitur, unica Deum amandi menſura non eſset illum ſine menſura diligere, & quantum cor illum diligere poteſt. Profecto vix ſeptimum annum nata erat, cum violento hoc amore rapta, rem auſa eſt, quæ fortiſſimo cuique ſtuporem injicit. Illa cum fratre natu minimo ſimul legabat Martyrum hiſtoriam, legenteſque ea, quæ generoſi illi Athletæ ſuſtinuerant, igneſcere inceperunt eorum corda, & velle imitari, quod admirabantur. Thereſia prior ſenſus aperuit ſuos. Quid, mi frater, inquit, nihil ipſi pro Deo, qui tanta pro nobis paſsus eſt, patiemur? Magna hæc exempla noſtræ tantum curioſitati ſatisfacient, quin noſtram conſtantiam inflamment? Cur iis temporibus in hanc lucis uſuram non prodii, quibus perſecutio tot Martyribus replebat Hiſpaniam! Verum ſi pace fruitur Eccleſia, non procul abeſt Africa; illuc eundum eſt quæſitum coronas, quas inter Fideles nullibi reperiemus. Ne pueritia, & corporum noſtrorum imbecillitas nos deterreant; Non deſunt Martyres adhuc juniores nobis, & imbecilliores. Furtim igitur dilabuntur domo, iter corripiunt, non alium habentes comitem niſi zelum ſuum, non ducem alium, niſi amorem; non alium commeatum, niſi ſpem, & in Domino confidentiam. Illos ſui inſectati ſunt, atque a votis ſuis deterruerunt. Non ſine plurimis lacrimis Thereſia debuit reverti; verum Deus, a quo ad prolixius, acerbiuſque martyrium reſervabatur, tunc temporis optimam illius voluntatem æqui, bonique fecit, quæ ex eo tempore jam plane portendebat, quid deinceps illa eſset factura: quoniam neſcienti adhuc quid ſit vivere, amor quo ferebatur in Deum, illi ſuadebat, ut propter ipſum mortem ſubiret. Puella erat, non diffiteor; ſed jam par erat explendo conſilio, quod Sancti Romualdus, & Franciſcus non inierunt, niſi poſtquam diutius vires ſuas experti ſunt. Puerile quidem hoc erat deſiderium, ſed heroicam præſeferebat fortitudinem, quæ incepit inde progredi, ubi alii curriculum ſuum abſolvunt; & licet deſiderium hoc effectu caruerit, exitum tamen obtinuit feliciſſimum. Cum enim ex hoc mundo per Martyrii oſtium egredi non potuerit, inde tamen egreſsa eſt per ſolitudinis amorem. Ex viridario domus illius, in qua habitabat, parvulam ſibi extruxit eremum, cubiculum ſuum in templum convertit, cor ſuum aram poſuit, & corpus animamque in duas mutavit innocentes victimas, quas indeſinenter offerebat in holocauſtum; alteram quidem abſtinentiæ ſuæ auſteritate, alteram vero ardore caritatis, quæ quotidie magis, magiſque creſcebat, prout ætate progrediebatur. Ibi non niſi Æternitatem cogitabat; neque proferebat niſi hoc verbum, quod inceſsanter in ore ſuo verſabatur, & quod ita animum ſuum pervaſit, ut illius nunquam fuerit oblita. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Pericula S. Thereſiæ in ſæculo.

Humana fragilitas latere nequit. Thereſia id experta eſt, quapropter nunquam deſtitit quominus ſemper lacrimis proſequeretur hoc malum, quod eſſe deberet omnibus ſæculi puellis exemplum efficax ad illas a ſcopulo removendas, in quo non multum abfuit quo minus hæc anima magna naufragium faceret. Quamvis illa ex nobili familia, ex qua prodiit, nonniſi pietatis documenta recepiſſet, tamen domeſtico illecta exemplo ſeſe abdiderat lectioni eorum librorum, ubi affectus adeo vividis coloribus ſunt expreſſi, & qui eo ſunt perniacioſiores, quo magis vitium ſub iis integumentis latet, quæ omnem illius obſcenitatem diſſimulant, citius in animas innocentes ſe inſinuat, quæ illud perhorreſcerent, ſi ſe citra hanc perſonam offerrent. Thereſia, quæ in tenera ætate eo pollebat ingenio, ut omnes id genus operum veneres, leporeſque deprehenderet, & quæ, ut alibi dictum eſt, nata erat cum ea animi propenſione, cujus effectus ſunt commune infelicium horum librorum argumentum, ita illis oblectata eſt, ut eorum lectio, non ſolatium aliquod, ſed occupatio videretur. Societas Conſanguineæ ſuæ, quæ ſpiritu, ac placitis mundi repleta erat, accedens lectioni adeo funeſtæ illam eo perduxit, ut ipſa teſte, duobus tantum digitis abeſſet a præcipitio; & forte, niſi manus tua omnipotens illam a lubrico avertiſset, illa, cujus hodie laudes celebramus, & quam tanta gloria coronaſti, facta fuiſſet æterna furoris tui victima. *Ex ſpecimine Orationum Panegyricarum.*

Ejuſdē argumenti continuatio.

Vanitas, quæ cum ſummo conjuncta eſt periculo, potiri cœpit Thereſiæ Spiritu, cum jam eſſet in mundo. Ex lectione librorum, qui fabuloſas continent narrationes, hauſit hoc mortale virus, quod nihilominus jucundiſſimum illis videtur, qui minus ſibi cavent. Ullane res blandius ſe inſinuat, & citius mentem corrumpit? Ibi invenitur, unde quiſque ſibi

ſibi ſatisfacere poſſit. Ibi ut inanem expleat curioſitatem, venenum degluit, quin guſtet. Patres, ac Matres, qui tanta cura domos veſtras obſtruitis mundi placitis, qui aditum intercluditis procacium ſodalium libidini, & piis correctionibus filios veſtros arcetis a ſæculi flagitiis, credite, per unum libellum, quem apud vos ſinitis ingredi; vanitatem ſibi viam facere, ut ibi ſuum conſtituat imperium, & poſſeſſionem adeat hujus adoleſcentulæ, quæ hactenus ſe ab omni noxa immunem ſervavit, ſibi interdicens periculoſas lecturas, quæ auferunt vero Deo cultum debitum, illum ad creata tranſlaturæ. Huc uſque Thereſiæ vanitas non proceſſit; & ejus lectura effectus adeo crudeles in ipſa non peperit. Ex libris, quos legit, ſimplicem mundi guſtum hauſit. Verum quidem eſt, illam in Mundum oculorum ſuorum aciem intendiſſe, ſpectaculis interfuiſſe, ſocietatibus ſeſe immiſcuiſſe; fallacia earum colloquia auribus bibulis excepiſſe, ratam, ſermones eleganter ornatos ad ſummum animos elegantiores efficere, & non poſſe amari illa objecta, quæ cum reverentia ſpectantur. Verum divina Miſericordia oculos conjecit in hanc adoleſcentulam, neque paſſa eſt, ut Thereſia diu in adeo lubrico, ac præcipiti loco pugnaret. *Ex collectione Sermonum.*

Ejuſdem argumenti.

Fabuloſarum narrationum ſcriptura, prope fuit, ut Eccleſiæ ſurriperet unam ex Sanctis Virginibus, qua vix aliquam ſanctiorem pepererat. Hoc prope fuit, ut S. Thereſiam perderet, nobiſque ſimul duorum inſignium Ordinum inſtitutionem auferret, qui terram tot Sanctis Virginibus, cælumque tot Martyribus locupletarunt. Heu! quantula res prævertere poteſt corda noſtra, vel ſaltem illis teporem injicere! Quam delicata ſunt opera gratiæ! Quam brevi, ac facile incipientis virtutis flores flacceſcunt! Nondum hæc puella ſuam expleverat curioſitatem librorum id genus lectura, cum lumen gratiæ in ejus mente extinguitur, ſanctus ardor intepeſcit, devotio ceſsat, ac illam tædet ſervire Deo. Quæ mutatio! Parvula hæc Thereſia, quæ Paternam domum in Clauſtrum converterat, & quæ ibi Eremos poſuerat, jam ſæculi ſocietates deperit, ſeſe mundo commiſcet, atque æternitatis oblita, non aliud quærit, niſi temporis facere jacturam. Verbo Thereſia innocens, devota, ſancta, facta eſt mundana. Quæ antea nonniſi invictum Martyrum robur crepabat; quæ ob oculos nonniſi heroica Sanctorum facta gerebat, non aliud crepat niſi fabuloſos Errantium equitum caſus, aliaſque in genus inſanias, quibus Mundus mentem ejus replevit. *P. Texier.*

Alia ejuſdē facti deſcriptio.

Verum eſt, parum abfuit quo minus exemplum, & colloquium ſobrinæ Thereſiam in præceps adduceret, & neceſſe fuit, ut illam divina miſericordia ex hoc periculo erueret inſigni gratia, quam deinceps eidem connotavit, oſtendens ei locum in inferno, in quem ſine ipſius ope fuiſset prolapſa. Heu! quam contagioſus eſt aer Mundi! & quam difficile eſt evitare ſcopulos occurrentes, ſi deſit gratia, ac peculiare ſubſidium illi S. Thereſiæ ſimillimum, cui vitio tributum fuit periculum, cui ſeſe obtulerat, & quod tale re ipſa fuiſſet, ſi illud cognoviſset, ſicuti ſe ignoraſse fatetur; quod ſatis fuit ut apud Deum excuſaretur, non autem apud ſemet ipſam, quæ deinceps conſiderans magnitudinem mali, quod evitaverat, ac per otium ſubinde illud ad examen revocans, timoris, & terroris cauſsas ibi deprehenderat, quæ, cum periculum inſtaret, illam fallebant. Hinc illa ex malo, quod fugerat, unicum hoc hauſit ſolatium, quod videlicet exemplo ſuo alias erudire poſset, iiſque occaſionem præbere ſibi conſulendi ſalutari hoc monito, periculoſas converſationes primum eſse ſcopulum, qui in vita invenitur, & in quo naufragium facere conſuevit innocentia: colloquia nimis libera illecebram eſse, propter quam hauritur primum virus noxiæ amicitiæ; & neminem fere ex his privatis allocutionibus, quas Tertullianus appellat *privatum conſiſtorium libidinis*, efferre pedem, quin in Dei, & conſcientiæ ſuæ judicio nocens egrediatur. Neque mihi id dixeritis, quod re adhuc integra Thereſia quoque arbitrabatur; voſmet ſatis vobis cognitos eſſe, ut timendæ vobis non ſint impreſſiones, quas in vobis efficere poſſunt ea, quæ vos alliciunt, objecta: malle vos mori, quam ab officio veſtro deſciſere; quoniam minime poteſtis pro vobiſmet ipſis ſpondere, neque ſcire quouſque vos veſtra cupiditas feret; & quoniam hæc cæcitas efficit, ut jam certiſſimum interitum veſtrum portendam, eo quod vos magnitudinem periculi veſtri non intelligitis. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Alia ejuſdē periculi narratio, quod evitavit per Dei miſericordiam.

Quam difficile eſt animam experientia vacuam tot evitare pericula, & laqueos, quos mundus nectit illi; & generoſiſſima quæque conſilia non aliqua infirmitate impediri! Fateamur, neque diſſimulemus erratum, quod ipſa Thereſia tantopere exaggeravit. Mundanum aliquod deſiderium in illius corde ſubortum eſt, ibique priſtinæ caritatis ardorem laxavit: Exemplum matris, virtute quidem præditæ, ſed inhærentis nimium fabuloſarum narrationum lectioni; conſuetudo cum ſobrina ſua, quæ vanitates, ac inſanias ſæculi conſectabatur; vaga quædam deſideria aliis placendi, alios quidem videndi, & videndi ab aliis; quædam oblectamenta, quæ mundus facile puellis permittit, habentibus, unde alant ſuam vanitatem; affectatæ quædam veneres, ſine alia mente, quam amori proprio ſatisfaciendi; lecturæ quædam cor impedientes nexu quodam affectionum eleganter enarratarum, & alentes in animo vanam, inanemque curioſitatem; hæc ſunt crimina, ſuper quæ hodierna die ne conſcientiam quidem noſtram interpellamus, & quæ nihilominus S. Thereſia amariſſimis lacrimis proſecuta eſt toto vitæ ſuæ curriculo; quamvis cognoverit, ſe in adeo lubrico ſitu, neque Dei timorem amiſiſſe, neque a Dei gratia exceſſiſſe. *Flechier.*

Quomodo educandæ ſint puellæ Chriſtianæ.

Jubet S. Joannes Chryſoſtomus parentes a puellis arcere quidquid eorum pudicitiæ poſſet officere, & cum illis ea exercere omnia, quæ ad illas ab igne præſervandas facerent. Cavere, illis ait, ne conſueſcant cum puellis, quæ in veſtimentorum ornatu ſunt immodeſtæ, leves in actionibus, & nimium liberæ in verbis. Ne domi veſtræ impudentes ancillas habeatis, & pediſſequas plus æquo omnia ſibi licere exiſtimantes, ne parvula ſcintilla decidens in animam filiæ veſtræ, ingens in ea pariat incendium. Semovete illas a cœtu, a neceſſitudine earum mulierum, quibus mundi ſpiritus ineſt, quæ in jocum traducunt eas, quæ pietatem excolunt, & digito oſtendunt, & jocis proſcindunt eas, quæ devotionem profitentur, ne filia veſtra audiens pietatem improbari, omnem illius guſtum amittat. Attendite ne virgines veſtræ conſueſcant cum adoleſcentibus in privatis colloquiis; quibus plerumque tertius ſuper additur Satanas. Verum quidem eſt ab alio cavendum exceſſu, illas ſemper vinctas, captivaſque tenendo: hoc enim eſſet eas mancipii loco habere iiſque ingerere deſiderium guſtandi Mundum, a cujus aſpectu ſevere adeo prohibentur; etenim natura ita conſtitutum eſt, ut cupiamus poſſidere bonum, quod nobis interdicitur. Hujus privatio noſtra irritat deſideria, eaque in dies auget, non minuit. Quapropter poſſunt quidem matres filiabus ſuis mundum oſtendere, ſed chriſtianum, urbanum, & bene moratum, ut diſcant hunc morem, hanc morum elegantiam, hanc honeſtam libertatem, quæ diſtinguit illas, quæ Mundum vident ab illis, qui illum nunquam viderunt. Neceſſitudinem quidem inire poſſunt cum virginibus ſapientibus, & optime excultis, & quæ ſub genitricis ſuæ cura ſitæ ſunt; poſſunt etiam videre, & conſueſcere cum mulieribus, quibus ſolida pietas eſt, & dulcis, honeſta, & jucunda converſatio; quarum domus eſt celebris virtutum academia, quemadmodum S. Hieronymus de S. Paula verba facit; videmus enim apud S. Petrum, bonam, & commendabilem Matronarum converſationem ad Evangelii progreſſum fuiſſe perutilem. Sed nefas eſt, puellas domo pedem efferre quin illas matres, vel ſaltem matronæ ex propiori conſanguinitate accitæ, modo ſapientes, atque prudentes ſint, illas comitentur; a quarum oculis nunquam recedant. Hoc pacto Virgo Chriſtiana educanda eſt; alioquin periculum adeſt, ut pereat, quod liquido patet ex periculo, quod ſubiit Thereſia, eo quod oculos in mundum paullo curioſius intenderat: quod cauſſa fuit, ut in reliquum vitæ ſpatium lacrimis proſequeretur jacturam, quam prope erat, ut faceret inter eas ſæculi nugas, & deliramenta, *De la Motte Fenelon in Educatione Chriſtiana puellarum.*

S. Thereſia deflet amariſſime periculū cui ſeſe objecerat.

Ad peccati metum altius in corde veſtro infigendum, de hoc loquitur S. Thereſia, illudque execratur, perinde quaſi reipſa cecidiſſet; & amor illius erga Deum efficit, ut maxime perhorreſcat. Hac de cauſſa contritionis ſpiritus incepit cor ejus vulnerare: ſed quæ lacrimæ, quæ ſuſpiria! Hoc ne ipſa quidem valet exprimere, & utinam nos ſaltem ſentire poſſimus, nos inquam, qui fortaſſe toto cælo majorem illius ſentiendi cauſſam habemus. Satis illi non fuit ſterilis dolor; vulnus, quod contritio intulit cordi ejus, elicuit cruorem æque ac lacrimas, eamque impulit ad expianda peccata, licet levia, graviſſimis cruciatibus, atque auſteritatibus ſeveriſſimis. Primus illius conatus fuit mundum relinquere, cui multiplici vinculo alligata adhærebat, cumque nihil melius æquare poſſet deſiderium, quo olim flagrabat, ſanguinem ſuum pro fide effundendi, quam Religionis ſtatum amplecti, quem S. Patres Martyrium vocarunt; ibi Thereſia vult ſuam pœnitentiam ordiri, quia nemo unquam magis perhorruit clauſtrum. Ipſa enim de ſe ſcribit, cum illinc concederet, incredibilem ſibi vim feciſſe, ac ita trepidaſſe, ut omnia oſſa ſua luxari, & extra locum proſilire viderentur. Verum cum Religionis amplectendæ conſilium iniiſset, ut expiaret peccata, quibus ſe infernum meritam fuiſse putabat: Dei Filius abſtulit illi omnes delicias, & gaudia, quæ in hujuſmodi occaſionibus impartiri conſuevit bonis animabus; & dicere poſsumus, illum effeciſse, ut Thereſia omnes pœnitentiæ rigores experiretur, antequam eamdem inciperet. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Thereſia priſtinū recepit fervorē poſtquā ſe Deo in Religione devovit.

Nubes omnes, quæ hactenus Thereſiæ menti caliginem offuderant, brevi evanuerunt. Deus qui deducebat illam, oſtendit eidem, Mundum eſse procelloſum mare, ubi tenebras inter, ac tempeſtates naves fragiles ſibi invicem ſunt tanquam ſcopuli, ut ſeſe mutuo illidant, & communi pereant naufragio; regionem eſse miſerrimam, ubi corruptio ita generalis eſt, ut corrumpi, & corrumpere, (ut vetus quidam auctor ajebat) ſit mutuum mortalium officium; naturam feliciſſimam ſæpe præverti ea impreſſione, quam pravum infert exemplum; quemadmodum uberrimus ager, ſæpe fortuito grandine divexatur. De his veritatibus perſuaſa, & tot deterrita periculis, iterum primum fervorem, ac deſiderium inſtauravit, cumque negatum illi fuerit propter Deum vitam effundere, decrevit ſaltem eidem ſuam libertatem impendere, eidem adhærens, ac ſeſe in ſancta, & religioſa profeſſione conjungens. Tunc videns ſe decoratam ſponſalibus cum Filio Dei, ac ſe in perfectionis via reperiens, quod tantopere concupierat, ſuam, quoad potuit, extendit caritatem. Omnes illius curæ, cogitationes, preces, gloria erant inſervire Deo, eique